

En Ses Baulenes

EXTRANY NEIXEMENT D'UNA ANYELLA SENSE ULLS

Un cas molt infreqüent i rar va tenir lloc amb el naixement d'una anyella a la possessió d'Es Baulenes, després de caure de la mare es pogué comprovar per part d'En Tomeu Mora (Creu) que a l'animalet li faltaven els bessons dels ulls i havia nat cec.

Efectivament és així i al cap del mes de vida duu un desenvolupament normal, alimentant-se correctament, una vegada que era incapaç per ell mateix de trobar l'ovella, doncs es guia únicament per un oït, tenint l'altre sord.

Sembla que es coneixen molts pocs casos dins la ramaderia d'aquest fenomen, segons ens informà En Tomeu Creu, que no fa falta dir que el cuida de manera curiosa i que està disposat a vendre aquesta insòlita anyella si surt un comprador.

HAN PASSAT LES FESTES DE ST. ROC

Aquest exemplar surt al carrer una vegada acabades les festes de Sant Roc, quan encara resten dins l'ambient l'olor a pólvora de les rodelles, el renou de les paperines i la son de quatre dies d'estiu on sempre hi ha qualche cosa a fer o veure. Les festes han passat i nosaltres tornam a complir amb el contacte més o menys periòdic amb els lectors.

Aquest mes d'agost la quasi totalitat del poble es troba de vacances, Porreres a l'estiu disfruta les vacances. Les ens quanyam durant tot l'any.

La tònica general ha estat la gent, que ha assistit o participat als actes d'una forma nombrosa: la torrada popular, les verbenes, la revetla. La torrada estigué ben organitzada, la revetla fou massa curta i poc espectacular, cal mencionar els actes culturals, exposició d'En Guillem Torres, presentació del llibre "Porreres. Coses d'altre temps", la inauguració dels fons de pintures, etc. Dins l'aspecte esportiu el Porreres guanyà per 5-2 a un Mallorca massa rebaixat, interessants els karts, corregudes de bicicleta, proves de moto-terra, tir al plat, corregudes a peu infantils, etc. Els espectacles mereixen destacar: concerts de la Banda, comèdia d'En Xesc Forteza, recital de Toni Morlà.

Ferem menció també a l'èxit de la tómbola a benefici de les obres de la parròquia, que ràpidament esgotà les seves existències.

Finalment mencionarem la nombrosa programació infantil, amb jocs, concursos, vol de miloques i estels, teatre de putxinellis, etc.

Ara bé, el més important de tot sempre serà l'ambient de festa i això ho fa tot i no ho fa res. Es un caramull de coses petites com dimoni, música, caperrots, gent, tot. (Comentari damunt les Festes Populares a les pàgines centrals).

Per les obres de la nova carretera

LA CREU GOTICA DEL POU NOU, DESMONTADA

A principis del mes d'agost la creu gòtica situada davant el Pou Nou, a l'inici del Camí de Montisíon, fou desmuntada del seu lloc original amb motiu de les obres de construcció de la nova via de cintura, essent depositada al pati del Quarter vell per part d'operaris de l'Ajuntament.

(Segueix a la pàg. 12)

SUMARI

El Nostre Passat: Notes sobre demografia porrerenc (p. 2).

Informació Local: (pp. 3 i 12).

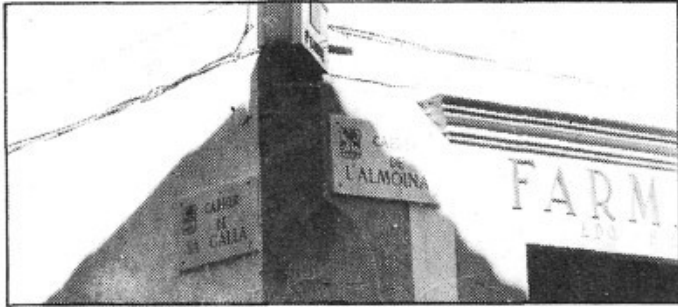
Foravila: Notícies - Taula de la vinya i el vi (pp. 4 - 5).

Pàgines centrals: Ajuntament, punt d'interès - Festes Populares (pp. 6 - 7).

Col.laboracions: Espipellant els anys (p. 8).

Llengua i Cultura: Divulgació per a no convençuts (p. 9).

Esports: Futbol (p. 10).

A PROPOSIT DEL CARRER DE L'ALMOINA

Davant els comentaris tan absurds que hem hagut d'escoltar en els darrers mesos per part, això sí, de poques persones, però amb no massa bones intencions, sobre el nom de carrer de l'Almoïna, és obligat dir-ne alguns mots al respecte.

L'Almoïna era una institució assistencial que en el cas de la nostra vila ja tenim ben documentada en el segle XV. O sia, no és una invenció d'ara. A més la majoria dels pobles de Mallorca, i de més enllà de la mar, disposaven d'aquesta institució i per tant és ben normal que donàs el nom al lloc on estava situada. Per exemple, a Pollença tenen la Plaça de l'Almoïna i a Ciutat encara es conserva la Casa de l'Almoïna, veïnat de la Seu, conferint el nom a la plaça on està ubicada així com també a un dels portals laterals de la catedral.

Sabem que els topònims urbans reflecteixen no solament la geografia sinó a més els resultats de l'acció de l'home sobre el dit espai.

Volem pensar que aquests comentaris que es neguen a acceptar o entendre el nom del carrer de l'Almoïna són veritable fruit d'ignorància històrica, gent que ni tan sols s'ha preocupat per llegir les pàgines 122-124 del volum primer de la **Història de Porreres**.

María Barceló i Crespi.

**NOTES SOBRE DEMOGRAFIA
PORRERENCA**

Per Maria Barceló i Crespi

Al número 6 de "Llum d'Oli", corresponent al mes de febrer de 1.980, apareixia un article que baix el títol **Aspectes demogràfics de Porreres: segles XIV-XV** intentava oferir una síntesi de la població porrerenca a la Baixa Edat Mitjana. Ara, volem tornar incidir sobre aquesta temàtica degut a l'interés que desperta a l'hora d'analitzar la vida econòmica, social, política i cultural d'un determinat lloc ja que resulta imprescindible conèixer el número d'habitants que el componen. Així s'explica, dins la historiografia, la tendència cada vegada més notable al desenvolupament d'estudis de demografia històrica.

Quina ha estat l'evolució demogràfica de la nostra vila? En una etapa pre-estadística (fins al segle XIX no existeixen censos ni padrons d'una manera continuada) és difícil calcular exactament la població. Sempre s'ha de recórrer a fonts de

càlcul demogràfic indirecte, és a dir, pensades amb finalitat fiscal, militar, eclesiàstica, etc. Malgrat tot, posarem a l'abast del lector algunes dades al respecte:

-Per al segle XVI, i basant-se en càlculs derivats de la recaudació de l'impost del morabatí, concretament per a 1.573, només Alcúdia, Artà, Felanitx, Inca, Lluçmajor, Manacor, Pollença i Sineu tenien més població que Porreres.

-Joan Binimelis a la seva **Historia General del Reino de Mallorca**, referint-se a Porreres diu "tiene 600 hombres de armas y la gente de comunión pasa de 1.800 personas y con la gente inútil 1.000 almas". Aquesta obra fou publicada el 1.595.

-Cap al 1.715 el **Informe y descripción de D. Miguel Malonda del estado del Gobierno y de la población de la isla**, al concloure la guerra de sucesión, assenyala que Porreres té uns 700 veïns (més o manco 3.500 h.)

NOTES HISTORIQVES

Per: Ramon Rosselló

BENEFICIS FUNDATS A L'ESGLÉSIA DE PORRERES:

Altar de Sant Antoni. Instituit per la dona Andreeva Absada el 9 d'octubre de 1.372. L'any 1.561 el clergue Joanot Feliu. Era dotat amb 19 lliures i 5 sous. En aquest altar existia un altre benefici fundat pel prevere Pascual Joan el 24 de setembre de 1.422.

Altar de Santa Anna. Fundat pel canonge Francesc de Caules el 15 de juny de 1.394. Posseït per Joan Roig (.530) i Joan Martorell (1.567).

Altar o capella del Corpus Christi. Fundat l'any 1.399 pel prevere Jaume Nicolau, dotat amb 28 quarteres i 3 barcelles de forment. L'any 1.562 el tenia el clergue Mateu Nicolau.

Altar de Nostra Dona. Instituit per Pere Banyeres a finals del segle XIV. Posseït per Sebastià Font l'any 1.562.

Altar de la Passió. Creat pel prevere Ponç Feliu, com consta en acta en poder d'Antoni Mut, notari de Lluçmajor, el 9 de novembre de 1.525. El posseïa, l'any 1.562, el prevere Miquel Feliu.

Altar Major. Hi havia el benefici anomenat de l'orgue, fundat l'any 1.542 pels jurats de la vila. Dia 30 d'agost de dit any, Ramon Nicolau, Jaume Celleres i Guillem Morlà, tres dels jurats, juntament amb els consellers i assistint també el batle Joan Mesquida i altre persones, reunits en consell dins l'església de la vila, es proposava: "no ignoren vostres savieses com anys fa se ha fet y acabat un orga... y fins ací aquell ha sonat, però, mossèn Pons qui acostuma sonar aquell per sos respectes no ha volgut sonar aquell". Per això funden un benefici dotat amb 12 lliures censals sobre la Universitat i el donen a mossèn Vilar "lo qual haia de sonar dit orga de sa vida". Els jurats es reservaren el dret de patronat i poder donar el benefici a un "bo y sufficient sonador natural de la present vila".

Altar Corpus Christi. Altre benefici, aquest fundat per la senyora Caterina, viuda de Joanot Nicolau. Posseït l'any 1.599 per Pere Barceló, subdiaca.

(Arxiu Parroquial de Porreres "Llibre de Capbreus 1.557")
Vegeu també: Lorenzo Pérez, "Las Visitas Pastorales de Don Diego de Arnedo... II pàg. 163).

-A una **Memorias de la Real Sociedad Económica de Amigos del País**, publicades l'any 1.784 se'ns diu que Porreres té 696 veïns dels quals 1.312 habitants són homes, 1.380 dones, 540 pàrvuls i 26 eclesiàstics, essent el número total de persones el de 3.258.

-Dos anys més tard Terrassa-Berard escrivia **Historia de las villas y poblaciones de Mallorca** (manuscrit conservat a la Biblioteca Municipal de Ciutat) atribuint a Porreres una població de 3.266 habitants.

-L'erudit Joaquim Ma. Bover a les seves **Miscel·lànies** (manuscrit conservat a la Biblioteca March de Ciutat), quan es refereix a Porreres, per a 1.827, diu: "Su población es de más de 700 vecinos que componen 3.258 almas".

-L'any 1.849 es publicava a Madrid el **Diccionario Geográfico-Estadístico-Histórico de España y sus posesiones de Ultramar**, de Pascual Madoz el qual

indica per a Porreres 854 veïns i 4.043 habitants.

-La població atribuïda a Porreres per a l'any 1.860, segons es desprèn de **Estudios sobre la riqueza territorial de las Islas Baleares dedicados a las Cortes Constituyentes**, obra de Casimiro Urech y Cifre, és de 1.021 veïns i 4.660 habitants.

-L'aristòcrata francès Alexander de Laborde, cap a principis del segle XIX visità Mallorca i en les seves descripcions quan es refereix a Porreres indica que hi ha un miler d'habitants la qual cosa consideram equivocada ja que més aviat deu referir-se a veïns.

-Un altre estranger, però que es mereixeria esser qualificat de mallorquí d'adopció, és l'Arxiduc Lluís Salvador d'Àustria el qual a la part de la seva obra **Die Balearien** dedicada a les comarques del Sud de l'illa que menciona Porreres fa referència a 4.288 habitants, (segona meitat segle XIX).

CREACIO D'UN FONS PER A MUSEU D'ART CONTEMPORANI

Gràcies a l'esforç, dedicació i entusiasme del matrimoni porrerenc —encara que normalment resident a fora— Joan Mesquida Obrador i Anna Ferrando s'ha anat recollint el primer fons del que serà Museu d'Art Contemporani de Porreres a partir d'ara.

Les obres han estat donades pels seus propis autors fins a un nombre de 18 artistes de moment: Angel Baldovino, Lluís Blanes, Pascual de Cabo Díaz, Bartomeu Capó, Xavier Carbonell, Santiago del Castillo, Guillem Darder Batle, Monique Girard, Andreu Maimó, José Maraver, Josep Miret, Navarro-Galce-

ràn, Tomás Quintana, Ramon Reig, Toni Rovira, Maria Vich, Joan Vich i una escultura de Rosa Serra Puigvert.

Segons ens manifestà el senyor Joan Mesquida pensa obtenir pel museu moltes més obres, sempre d'una manera desinteressada. Una tasca que cal agrair de veritat. Esperem que en un proper futur Porreres sàpiga tenir un museu ben consolidat que sigui fonament d'una cultura amant de l'art i de la creació artística amb uns fons considerables. El més important —i difícil— era començar i això s'ha fet.

JOAN BARCELO.

ELS EXTINTORS

De fonts fidedignes hem sabut que l'Ajuntament solsament disposa per afrontar l'eventual necessitat d'apagar un incendi d'una casa, un automòbil, una indústria o un comerç dins La Vila, de dos extintors de 6 kilos cada un i que estaren prop de mig any buits. Si això, —com nos temem— fos cert, ens donaria per a preguntar: ¿estam segurs els porrerencs en cas d'incen-

di?, ¿què passaria si —Déu no ho vulgui— es declaràs un foc de grans proporcions? ¿quins medis disposa l'Ajuntament per a la seva extinció dins el casc urbà o a fora vila?. Es evident que la població compta amb poals d'aigua, extintors particulars i bona voluntat, i que hi ha retens de bombers a Lluçmajor, Ciutat, Manacor... però això, ni 12 kilos d'extintors és suficient.

LA TELEFONICA FA OBRES: UNA NOVA CABINA

No sabem per què, per que ningun ens ho ha vengut a explicar, i nosaltres hem tengut altres lleures i no hem anat a cercar-ho, però el cert és que la Companyia Telefónica Nacional d'Espanya fa obres. Unes, al carrer del Pou Florit i Rector Llompart, han durat més que les de l'orgue per fer una síquia de 150 metres, amb un personal que en el temps lliure es dedicava a fer algun cotxe net. Si ha d'esser per que finalment es faci la necessària ampliació de línies, benvingudes les millores, però si no, no ho entenem.

Davant el Molí d'En Monroi, per altra part, s'ha instal·lat una nova cabina telefònica (la tercera del poble) molt útil per a aquell sector de població. Llàstima que la instal·lació de la cabina no hagi estat acompanyada per la de la creu de terme que un dia no llunyà hi hagué en aquesta petita placeta, una vegada que oficialment els camions la tomaren del seu lloc i que finalment anàs a parar a algun lloc obscur de l'Ajuntament. Una llàstima, de veritat, perquè el redol ha quedat ben maco amb la nova cabina de telèfons. Matildeeeee!...

ELS AUTOCARS.

Fa un cert temps la companyia concessionària del transport per carretera de viatgers entre Felanitx i Ciutat, passant per Porreres, sol·licità un canvi dels seus horaris a la Conselleria de Transports i Comunicacions del CGI, que bàsicament consistia en demanar la supressió de la sortida des de Palma dels diumenges a les 10 del vespre i passar durant l'estiu de la sortida de les 3,30 de l'horabaixa a una que parteix a les 4 tots els dies. Posat a informació pública el Partit Socialista de Mallorca —PSM— i l'Ajuntament d'Algaida sabem que feren al·legacions en contra. Desconeixem com han anades aquestes reclamacions per via legal, però el servei de les 10 del vespre s'ha suprimit —per esser exactes ja ho havien fet abans de demanar-ho— i els horabaixes surt a una hora molt impopular. Menys mal que a l'estiu ens poden dur fins a Portocolom...

MANCA INFORMACIO MUNICIPAL

Va esser durant l'alcaldia d'En Josep Roig quan es va aconseguir que l'Ajuntament, gràcies a la seva gestió personal, donàs als corresponents de premsa les dades i detalls dels acords municipals més importants. Amb l'actual Ajuntament ha desaparegut aquesta via de comunicació, sense que hagi estat substituïda per cap altra. No és suficient, amb la bona voluntat del seu actual batle Sastre. Llamentablement seguim amb aquesta llacuna informativa, quan cert corresponent de premsa del capvespre, membre del Consistori, gaudeix de totes les facilitats. (Del "Diario de Mallorca").

LA CUSTODIA ES VA ENGANXAR ALS FILS

-A la processó del Corpus del passat dia 10 de juny, la valiosa Custòdia gòtica es va veure afectada al enganxar-se als fils d'una casa en obres de construcció al carrer de l'Almoïna. Per fortuna el mal no fou gaire gros i una vegada deslliurarla dels fils la processó va poder continuar, després d'una interrupció de deu minuts.

EL COL.LEGI NACIONAL MIXT JA TE AULES DE PARVULS.

S'han acabat les obres de construcció de dues noves aules destinades a l'ensenyança de parvulari a l'escola estatal, les quals podran utilitzar-se el proper curs escolar. La part nova ha quedat al mateix estil que l'anterior edifici i a la fi es podrà disposar d'unes instal·lacions adequades.

S'ACABAREN ELS VENTILADORS

Enguany la forta calor va fer que s'acabassin tots els ventiladors dels comerços de Porreres. No de bades les temperatures han estat les més elevades que es recorden.

MOLT BREU

•Els col·legis "Verge de Monti-Sion" i Nacional Mixt celebraren les festes de final de curs el darrer cap de setmana del mes de juny, amb la participació de tots els escolars i els pares dels alumnes.

•Dia 6 de juny es celebrà la subhasta d'obres d'art per a la restauració de l'orgue parroquial, obtenint-se un benefici de quasi 400.000 pessetes.

•La directora del col·legi "Verge de Monti-Sion", superiora del convent de les germanes de la Caritat, Sor Joana Borràs fou destinada a la Colònia de Sant Pere. Ha estat substituïda per Sor Maria Comas.

•El Club d'Espialí feu un campament d'estiu a la localitat de Selva, amb un grup de uns 70 al·lots.

•Novament hi ha hagut canvis de mestres al Col·legi Nacional Mixt cara al proper curs. Es una llàstima que el Ministeri faci tants equilibris, doncs això repercuteix damunt els propis al·lots i les dificultats pedagògiques són evidents i fàcilment comprovables.

NOTICIES DE FORAVILA

Molt macos han estat juny i juliol. Sol i calor a rompre. D'aigua res de res. Pous que s'assequen i també al mateix temps, n'hi ha alguns que en tenen per a vendre i s'estan forrant. Bé que fan!

Arbres que ho passen "pillo", fruits i verdures cremades pel sol... i la pols que domina tot foravila.

Com es preveia dolentíssima campanya d'albercocs. Pocs, poquíssims. Una de les recollides més petites des de fa molts d'anys. Molt poca feina i mercaderia fins la Cooperativa. Alguns comerciants locals n'han duits de la Península amb containers per a elaborar-lo aquí i així poder atendre les comandes que ja tenien fetes. Això ha resultat que s'hagin aconseguit molt bons preus, tant pels que varen vendre, com per la fruita de taula, com per a fer sequer. Pels productors que hagin recollit de 5.000 Kgs. endavant, molt bon negoci. Per altre costat, tots els que han venut fruita que no estava cremada pel sol, han pogut aconseguir bons preus, els millors dels darrers 20 anys, ja que donada la falta de pluja, la fruita en general ha curtejat. A més ha adquirit una dolçor especial que ha fet que enguany hi hagués una gran demanda. Qualque cosa és qualque cosa.

LA CALOR: Aquesta ona de calor que hem sofert ha tengut efectes tràgics per alguns ramaders locals, especialment els que tenen vadells —7 concretament— i alguns que tenen polls.

Però les zones més afectades han estat Campos, Santanyí i Felanitx on hi ha hagut casos d'algunes granges amb 3.600 baixes en tan sols tres dies.

AGOST: Més de recollida d'ametles i fer gorets. De la primera, s'espera una campanya irregular. Va per zones, unes com Bellviure, estan saturades, i altres poques i petites. La matexia cosa passa amb les garroves Pels Moreis i Son Porquer n'hi ha moltes. La resta és irregular, i pensau que darrerament s'estan pagant bons preus per aquest producte.

Enguany, s'espera una verema bona

RAIMS: Els primerencs s'han duit una mala passada per excés de sol, n'hi haurà molt pocs. Dels tardans es presenten molt bé si no canvia molt el temps. S'espera vi de qualitat i grau.

MELONS I ALTRES FRUITES: Per regla general pocs melons i petits, encara que bons. Com les figues, enguany generoses i de gran qualitat, encara que els ocells i les abelles n'hagin fet perdre moltes abans de la recollida. Als mercats de Ciutat i altres de l'illa els preus han oscilat entre 45 i 76 pts. kilo.

DE LA SEMBRA: Si plou hi haurà ràves, espinacs, cols, enciam, endívies i plantes de sebes.

DE POUS: Es fan endins. El problema és general a moltes regions, aguditzades a unes més que a altres. Dins Porreres, si no plou prest, haurà casos greus, especialment horts i ramaderies.

SETEMBRE: S'espera una verema bona com hem comentat abans. Vos aconsellam fer recollida pròpia i bodega. I als que pensin sembrar-ne de nova que es deixin aconsellar bé pels experts si no volen tenir fracassos.

SI PLOU: Dins aquest mes se sembla per la ramaderia ferratge i grans en general.

BALES: De ferratge s'entén, pels animals, n'hi ha poques i els preus es disparen... com si fossin bales.

F. LLINAS.

POQUES SOL.LICITUDS DE CREDITS DE L'IRYDA

Segons hem pogut saber, són molt poques les sol.licituds de préstecs que ha rebut aquest organisme agrícola per part dels agricultors porrerencs, bé per falta d'interés o desconeixença —un poc voluntària— ja que se va convocar fa temps una reunió a l'Aula Cívica on es va informar detalladament. D'una manera resumida intentarem explicar-ho de bell nou. Si se demanava 1.000.000.- de pts. per obres projectades abans de començar-les, l'IRYDA dóna el 60 per cent —60.000.- pts— i la resta al final. Per a tornar-les l'agricultor disposa de 10 anys, a un interès del 15 per cent, tenint en compte que les dues primeres anualitats són subvencionades per aquest mateix organisme. Sens dubte una dada molt important.

DADES IMPORTANTS DEL CAMP MALLORQUI.

El cultiu de l'ametler ha disminuït darrerament dins l'illa. Concretament estan dedicades a aquest cultiu 79.910 Hes. —uns 135.000 arbres disseminats— amb un rendiment mitjà de 250 Kgs. per ha., i una producció total d'un poc més de 20.000 tones. El mateix passa amb la garrova, amb 18.000 hes. que produeix 26.883 tones. O el blat que, amb 11.000 hes. produeix tan sols 15.000 tones.

Segons els experts aquests resultats demostren un rendiment per ha. molt deficient.

UNA ACLARACIO DE MIQUEL FERRA

✿ El regidor del PSOE Miquel Ferrà ens ha fet arribar, amb prec de publicació la seva opinió en relació a l'editorial de l'anterior número (Tres anys d'ajuntament) en el qual es justifica de que el seu grup municipal no ha pogut fer gaire coses perquè així ho

✿ En Rafel Cerdà, de Sa Serra, continua guanyant carres per la Península, quan no queda en bona posició a la classificació general. Ara, ens arriba un retall del diari "Marca" on es parla d'ell, però en uns termes molt incorrectes, perquè en Rafel no té cap germà, no viu a Madrid —al manco d'una manera seguida— ni tampoc és d'Algaida com deia un dia d'aquests un diari esportiu madrileny. En Rafel és ben porrerenc...

EXCESSIVA MECANITZACIO.

Segons la Delegació d'Agricultura i tenint en compte el minifundisme i les hectàrees cultivables, Mallorca té un excessiu parc de motorització, amb més de 10.000 tractors, amb quasi mig milió de C.V. de potència. Més de 7.000 motocultors i 1.100 "cosechadoras automotrices". Totes aquestes dades són referides a l'any 1.981, i segons els tècnics, estranyen i surten de la normalitat. Es un cas únics dins l'Estat Espanyol.

PLUVIOMETRIA

Durant els mesos de maig, juny i juliol les pluges foren molt escasses, millorant el mes d'agost —al moment de tancar la present edició— amb unes quantitats que aniran bastant bé a foravila, principalment a la vinya. Aquestes són les dades:

MAIG:
Dies 4, 18, 22 i 31: inapreciable.
Dia 7: 7,5 litres.
Dia 23: 1,5 litres.
Dia 29: 4,4 litres.
Total: 14,5 litres.

JUNY:
Dia 2: 6,1 litres.
Dia 3: 0,3 litres.
Total: 6,4 litres.

JULIOL:
Dia 24: 4,5 litres.
Dia 25: 1,1 litres.
Total: 5,5 litres.

AGOST:
Dia 1: 0,4 litres.
Dia 7: 23, 3 litres.

designaren les eleccions del 79, conferint a l'oposició tres regidors els quals no han tengut pràcticament cap espai de poder. Creu que és per endemés fer protestes i que igual que a Ciutat ha tocat callar als de l'UCD per molt de greu que el hagi sabut aquí passa el mateix, doncs correspon governar a qui té la majoria.

Taula de la vinya i del ví

EL MERCAT EXIGEIX QUALITAT

Produir per produir i esperar que el mercat, el comerç, faci la resta ha passat a la història.

En la producció agrícola, igualment que en tots els sectors de l'economia, estam vivint-i de cada dia amb major exigència—que no podem produir el que nosaltres volem. Tenim costum o sempre l'hem vist així. Haurem de produir aquells productes que el mercat demana i exigeix, o el contrari estam afeigats dins un món amb falta de rendibilitat dels cultius, de no empatar amb els costos i encara més, el problema dels excedents, de no saber a on i com col·locar els nostres productes.

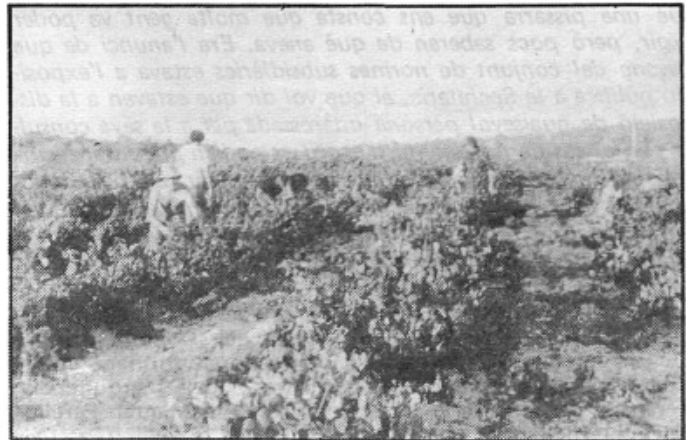
Produir és car, molt car, per això l'agricultor abans ha de saber estudiar i organitzar com defensarà la producció, si aquesta és la que demana el mercat i com podrà arribar a ell d'una forma rendable.

La solució passa per la paraula QUALITAT, la qualitat és el factor determinant de la venda i de la compra, tan sols és ven allò que és millor.

Difícilment els nostres abandonats ametlerars podran ser en el futur novament rendables. Uns regadius implantats en terrenys de rigurós secà, amb aigües profundes i elevats costos d'energia difícilment podran competir amb zones millor dotades i amb costos més baixos. I què hem de dir de les vinyes? Jo diria que hem arribat a un carreró sense sortida, la vinya mallorquina està estancada en unes varietats que no s'han millorat, en un sistema de cultiu arcaic i costós, amb una desmoralització general davant la situació d'uns preus ruïnosa, any darrera any s'ha caigut dins un cercle viciós d'abandonament, poca cura i manca total d'inquietud per aconseguir la clau de qualsevol producte: QUALITAT. Tan sols la recerca d'una qualitat excepcional pot salvar la tradició vitícola del nostre poble i altres zones de Mallorca. Perquè un cultiu pugui desenvolupar-se fan falta varis factors: clima adequat, terreny apte, varietats òptimes i tradició. Tot això junt ens donarà un resultat de qualitat i aquesta qualitat és la que pot fer rendable el cultiu. El mercat cerca qualitat i està disposat a pagar-la.

La inquietud en experimentar noves varietats, l'abaratir costos de producció, l'estudiar noves formes de defensar els productes mitjançant la participació de l'agricultor en la fase d'elaboració i comercialització del ví pot presentar solucions de rendabilitat i supervivència d'aquest cultiu.

Per a aconseguir la qualitat del futur, hem de començar

Tan sols la recerca d'una qualitat excepcional pot salvar la tradició vitícola del nostre poble. (Foto M. Lladó).

ara mateix, no podem pensar veremar restes que queden després de triar els raïms millors per a la nostra elaboració particular, vendes a altres particulars i el que queda, mesclat amb raïms de taula, entregar-ho al cub on, xerrar de qualitat, selecció i preus rendables serà impossible.

Solucionar el problema de les nostres vinyes actual passa per un llarg camí que sols pot fer-se amb fe amb el futur. Hi ha formes per a fer una reconversió rendable. L'Administració hauria de primar l'arrabassament de les varietats no recomenables i finançar la creació d'un vinyar no molt extens però de qualitat, passant per la implantació de les varietats nobles per fer ví, que des de fa molts d'anys estam experimentant i de les quals ja podem avalar els resultats.

Mallorca necessita una zona de vinyar de qualitat, hi ha un mercat important que acceptaria aquesta producció. La mateixa Administració necessita alternatives de cultiu al secà mallorquí. Si hi ha mercat, clima, terrenys adequats, tradició en el cultiu, incertesa en tots els cultius de secà, la creació d'aquest vinyar és possible i amb tota seguretat, rendable.

Jaume Mesquida.
Vinyater.

PRECAUCIONS EN EL MANEIG DE MAQUINES DE TRACTAMENTS AMB LES QUE S'UTILITZEN HERBICIDES

Cada dia és més freqüent l'aparició de "malalties rares" en els cultius. Normalment la ignorància o les poques precaucions en l'aplicació de productes que provoquen l'aparició de símptomes que atribueixen a malalties rates. Inclús aquests símptomes duen a la realització d'altres tractaments curatius amb el conseqüent perjudici per la planta tratada equivocadament i per la butxaca del pagès.

La nova utilització d'herbicides, tant pel tractament de cultius com pels marges de camins per a eliminar males herbes, està provocant problemes a cultius pròxims, ja siguin en el mateix tros o bé a troços veïnats.

Els herbicides tenen una acció concreta que l'agricultor ha de conèixer informant-se en les instruccions de cada producte o bé sigui cercant informació en el venedor del producte. Sols una vegada informat convenientment pot decidir-se o no la seva utilització. Per exemple si es vol tractar les males herbes del marge d'un camí i aprop hi ha camps de vinyers, cereals o determinats arbres en vegetació no ha de fer-se el tractament. Aquest es farà quan les vinyes no han tret, quan els arbres no hagin començat la treta i no hagin nascut encara els cereals al camp.

Les màquines amb les que s'han fet tractament herbicides i no s'han fet ben netes poden donar problemes importants al ser utilitzades posteriorment en altres tractaments a altres productes. Fer net no és suficient, hi ha que fer net exageradament, emprant un bon detergent—sosa caústica o líquid del que empram en els tractaments per a banyar. S'ha de deixar el dipòsit de la màquina totalment ple d'aigua amb el detergent durant tota una nit, després fer marxar la màquina perquè tot el circuit de pulveritzacions i bomba es netegin. Posteriorment es passarà amb aigua clara repetides vegades i amb abundància.

Un consell pràctic i que evitarà problemes posteriors és el de utilitzar màquines diferents—emprar sempre els mateixos herbicides amb les mateixes màquines—senyalant-les convenientment per a evitar confusions. No fer tractaments a cultius amb màquines que haguem utilitzat herbicides. Si això no és possible s'ha de netejar escrupolosament, sempre immediatament després del tractament, d'aquesta manera no hi ha descuits que es poder pagar en el pròxim tractament d'un altre cultiu.

JAUME MESQUIDA.

Ajuntament, punt d'interés

LES NORMES SUBSIDIÀRIES, NORMES QUE HEM DE CONEIXER

A la façana de l'Ajuntament durant molts de dies hi ha gué una pissarra que ens consta que molta gent va poder llegir, però pocs saberen de què anava. Era l'anunci de que l'avanç del conjunt de normes subsidiàries estava a l'exposició pública a la Secretaria, el que vol dir que estaven a la disposició de qualsevol persona interessada per a la seva consulta i en el cas de no estar-hi d'acord es podien presentar recursos, esmenes o la cosa que un trobava que dir. Els porrerencs que anaren a informar-se es podrien contar amb els dits d'una mà, i encara en sobrarien. Una prova que la qüestió municipal no és atractiva, o bé que no han sabut fer-li.

¿Què són aquestes normes?

Per entendre la cosa cal situar-nos. Tot l'urbanisme es regeix per una sèrie de regles que delimiten els distints terrenys que té un municipi, el que en diuen "planejament", això és, l'assignació racional de totes les activitats del territori (agricultura tals terres, indústria tals terrenys, residència tals solars, equipaments, boscs, vials, etc. tal quantitat i a tal lloc). Suposem que una parcel·la teòrica des d'un punt de vista territorial es pot legalitzar per fer-hi una indústria, per fer-hi una escola pública, per posar-hi una residència de vells, o un camp de futbol, o una central nuclear, o un xalet particular o una urbanització. Es evident que cada un d'aquests usos alternatius beneficiaria a un sector social concret, perjudicant paralelment a uns altres. En definitiva, es tracta oficialment de delimitar els distints usos del terreny del terme municipal de Porreres i fer complir les normes que procedeixin, qüestió que difícilment tindrà l'aspecte enrevesat dels municipis turístics o amb possibilitats d'urbanització, doncs el creixement aquí és únicament vegetatiu. Tot i això, les "normes" no poden ésser l'instrument per botar-se el que està mandat, ja que com el mateix nom indica —subsidiàries— no poden contradir la legislació superior, essent una solució accessòria i auxiliar, això sí, imprescindible com a eina urbanística.

¿Què pretenen?

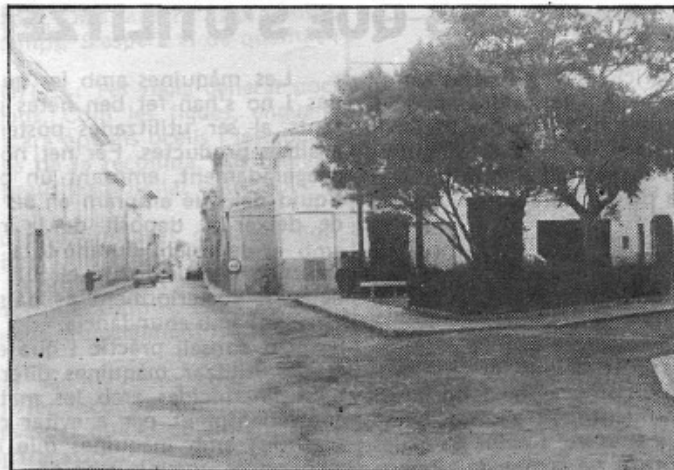
Aquesta fase —avanç—

ha estada redactada per un equip del Consell Insular de Mallorca formant entre d'altres pels arquitectes Cristòfol i Miquel Perelló Cuart i Joaquín Pascual Amorós. Són una adaptació i revisió del Pla General de Porreres que es va fer l'any 1971, del qual com hem assenyalat abans són subsidiàries, i en definitiva el que pretenen, segons l'equip redactor, és el següent:

1.- Un esponjament de l'antic casc urbà de la vila, que es considera massa apinyat i del que cal establir una normativa que recollisqui molt particularment els patis de les illetes. Nota: Fa referència a tots els establiments possibles que rodejen el poble, definint tot una xarxa de continuacions dels carrers actuals i les corresponents travessies.

2.- Dotació de noves zones verdes públiques.

3.- Aixemplar, des del centre de la vila, i millorar els equipaments existents. En definitiva, descentralitzar totes les funcions d'uti-

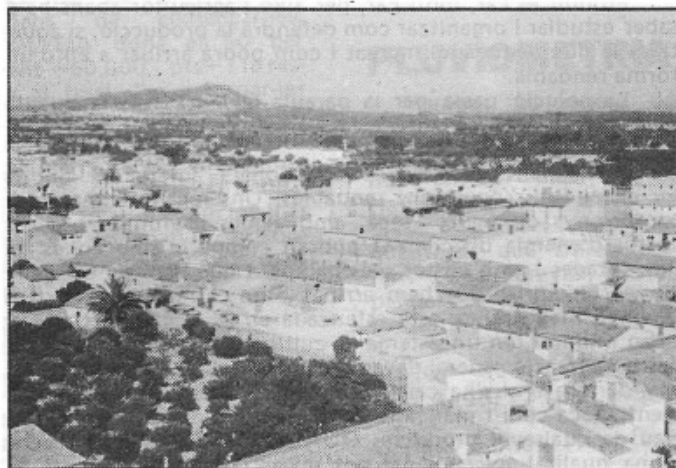
La dotació de noves zones verdes públiques, una necessitat vital. Placeta de Santa Catalina Thomàs, un dels pocs racons verds actuals (Foto J.B. Bauçà).

litat pública cap a altres indrets, per la qual cosa es requereix fitxar una sèrie d'ordenances.

4.- Regularitzar l'aspecte urbanístic del contorn del casc actual.

5.- Dotació de sol urbà sense edificar a les zones més atractives. (Del poble s'enten).

terrenys que abarquen des de la part dreta del Camí de Marina fins arribar a una línia perpendicular a l'altura del camp de futbol de Ses Forques, per una part, i per l'altra la part esquerra de la carretera de Palma, fins al camp d'esports més o menys, tot el sector interior inclou, són uns

El futur urbanístic de Porreres preveu un esponjament del casc urbà cap als barris perifèrics.

¿Què diuen?

Les Normes preveuen els següents tipus de terrenys: a) zones rústiques dedicades a l'agricultura, on naturalment no s'hi poden edificar més vivendes que les derivades del propi camp i pel seu ús. b) Zona industrial, on exclusivament es poden edificar indústries. Compren aquesta zona uns

150.000 metres quadrats c) Zona urbana, compren la part actualment edificada del casc a més de les zones previstes per edificar, les quals queden dividides en dos tipus, unes de construcció intensiva, és a dir, fent pisos, i unes altres d'edificació extensiva, on únicament es poden fer plantes baixes. d) espais lliures públics. (vegeu comentari). i e) paisatges protegits (veure també comentari).

PAISATGES PROTEGITS I ESPAIS PÚBLICS DE PORRERES

Evidentment aquest és un dels punts que interessen a més gent, sense voler dir que la part destinada a zona industrial o a vivendes no tenguí també la seva importància, sobre tot des d'un caire econòmic i social. Aquests, més tost, afecten a tota la col·lectivitat. Com a paisatges protegits hi figuren Els Pagos —tot el redol de les cases i els seus voltants immediats— i la Serra que flanqueja pel sud el terme, des del Puig de

Ses Tres Fites, Puig de Sa Bastida, Puig d'En Famella, Sa Mesquida, Serra de Monti-Sion i el Puig de Monti-Sion, tot incluit, fins a la carretera del Cos. Aquests terrenys —la totalitat esmentada— queden qualificats com a element paisagístic singular i solsament poden esser destinats a Parc Públic. Tota construcció del tipus que sigui dins aquesta ampla zona seria ilegal i constituiria per si mateixa un atemptat urbanístic. Dins la mateixa qualificació hi el Cementeri.

Quant a espais lliures públics hi ha els següents: Camp de futbol de n'Hereveta, solar que fa cap de cantó amb els carrers de Mora i Rei Jaume I, patís de Sant Felip, zona compresa a l'establert futur dels finals dels carrers Lluna i Sant Alonso Rodríguez, que actualment no pasen, punta de la carretera de Campos vora l'estació amb el carrer Passaraix, illeta completa del Molí de n'Amengual, entre els carrers Dusai i Pare Molina. Punta que quedarà entre els carrers Dama amb 31 de Desembre quan s'estableixi, Punta des Pont al camí de Vilafranca. Aquests espais podran esser destinats a zones verdes o places, mai a edificacions particulars.

PAISATGES PROTEGITS:

ELS PAGOS, SERRA FORMADA PELS PUITXOS DE SES TRES FITES, SA BASTIDA, FAMELLA, SA MESQUIDA I MONTI-SION I EL CEMENTERI.

Altres consideracions.

Una vegada feta aquesta descripció voldríem incidir en l'aspecte progressista que tenen inicialment les Normes —sempre que no hi hagi hagut segones intencions en les creacions de zones industrials i urbanes—. Les garrigues com a element a conservar i protegir, precisament a unes extensions que encara guarden el seu estat natural, amb l'excepció de les canteres de grava, que les Normes consideren com a contrapunt de degradació del paisatge i que únicament sols podran man-

tenir l'estat actual, però no avançar, és positiu i un cert que ho recolleixin.

La zona industrial queda circumscribita a un sector de comunicacions preferents, com a polígon i a una part en que l'edificació urbana és menys interessant, pel clima de l'hivern. Tot això, sense caure en la solució del cinturó vial que estava previst al Pla General d'Ordenació de Porreres de 1.971 i la conseqüent creació d'un polígon industrial darrera l'antiga estació del tren, tirant cap a la carretera de Lluçmajor, evidentment mal col·locat.

En relació als carrers, la configuració dels nous vials a les zones per a edificació és semblant a una viacarrer (més ampla que els actuals) que permetra donar la volta circular al poble, el dia que s'hi urbanitzat tot, cosa que en principi ens pot resultar una mica llunyana. Per últim, no compremem per què no figura a les zones públiques la Plaça del Parc Municipal, o "plaça des toros". ¿Es un oblit o respon a futures operacions municipals?

I acab, precisament igual que al principi: és una llàstima que no hagi comunicació entre l'Ajuntament i el poble, és a dir, entre la

gent normal del carrer i l'estament oficial. Això que hem intentat explicar avui no sonaria tant a nou i estrany quan ho publicam. Sens dubte, aquests punts serien molt més clars després d'informació, informació, informació, transparència. Però les Normes hi són, i caldrà a partir d'ara conèixer-les més.

Sentiu-vos ciutadans de dret.

JOAN BARCELO.

ZONA INDUSTRIAL: 150.000 METRES QUADRATS ENTRE CAMI DE MARINA I CAMI DE CIUTAT.

A les zones rústiques sols hi pot haver edificacions pròpies del camp i destinades exclusivament al seu us.

FESTES POPULARS

El treball, la lluita, la problemàtica diària de l'home acumula la necessitat vital d'una sortida, d'una expansió cap a l'alegria, cap a l'amistat, cap al compartir amb familiars i coneigits l'aspiració íntima de felicitat amb germanor.

Fer festa suposa clima d'alegria unit al descans i a l'esplai. La simple manca de treball no és motiu de festa. L'alegria esclavitzada impedeix l'expansió festiva.

Quan l'alegria, el descans, l'esplai, la diversió supera àmbits personals i familiars i abraça totes les famílies i edats d'una collectivitat, ens trobam amb unes FESTES POPULARS.

Festes Populares són festes que crea el poble, que viu el poble i que produeix fruits abundosos de tradicions, llegendes, cançons i literatura que arrelen dins la gent de generació en generació.

Sí, a les festes populars s'uneixen edats, ideologies, temperaments i il·lusions, creant una simbiosi altrament inexplicable.

El poble no és —no pot esser— un espectador que paga i se'n va, necessita esser actor en la programació, en l'espectacle, en la realització. La vitalitat que neix de l'interior fa florir la diversió, la felicitat, l'amistat i la unió.

I neix un caire important de la cultura popular, que no imposa ni s'imposa per la força, que no estarà mai al mostrador enganyós del consumisme turístic, que el poble crea des de la seva identitat i conserva amb tot l'esment de l'íntim santuari de la vida i de l'estimació, i sols deixa sentir l'aroma suau i deliciós del propi esser a aquell que ES fill arrelat —des de l'antigor o per adopció— d'un poble, el qual coneix i estima i des d'on en treu la vida.

Perquè la cultura popular —la cultura de les persones de quasevol poble— no s'aprèn ni es crea a un laboratori filosòfic o literari, ni es transmet amb píndoles d'il·lustres conferencians, escoltats per una dotzena de lletraferits. La cultura popular neix de tot poble que viu la seva pròpia història, que no renega del seu passat, que té esperances per al seu futur i que no es deixa avassallar per la cultura, la llengua, la literatura, les tradicions o els costums —sempre nobles i dignes si són de poble, perquè nobles i dignes són tots els pobles— que vénen victoriosos a imposar-se des de fora pel poder o per la persuasió.

Festes populars, vitalitat d'un poble, cultura vivent, amistat i alegria: us cream perquè sou nostres, us respirem perquè sou nosaltres, us nodrim perquè ens alimentam.

Ral.

ZONA VERDA: CAMP DE N'HEREVETA, SOLAR DEL CARRER MORA, PATI DE SANT FELIP, FINAL CARRER LLUNA I SANT ALONSO RODRIGUEZ, PUNTA CARRETERA CAMPOS, MOLI DE N'AMENGUAL, PUNTA CARRERS DAMA I 31 DE DESEMBRE I PUNTA DES PONT AL CAMI DE VILAFRANCA.

Abans de començar a espipellar gratant dins el passat, crec que una espipellada a enguany, (llavonces ja anirem a antany) serà convenient per quant servirà com a record.

Entre les notícies que durant el mes de maig cridaren l'atenció de tots els porrerencs cal destacar el judici del 23 de febrer, les Malvines, el camí de Marina i el futbito. Aquí ve l'espipellada, perquè gairebé hi va haver de tot. Una vegada més quedà demostrat que els joves i els vells no lliuen. Tantes discussions referents al judici, tants d'atacs com a les Malvines i a més els comentaris dels espectadors i jugadors del futbito: allò era un caramull d'insults, de "banyuts", "fills de putes", "atracadors" i altra mala gent, que no sé com aquells repartidors de tants de títol, volien estar mesclats amb tanta "xusma". Llástima que al final gairbé sempre resulti tot un munt de bregues, desavenències i discussions que alhora de fer balanç de gusts i disgusts no se sap amb certesa el que pesa més. Malgrat tot la meva enhorabona personal a tota la comissió organitzadora, a tots els col·laboradors i a tots els que han sabut perdre. Pens que el que més ha faltat ha estat precisament esportivitat.

Anys passats el reverent Andreu "Ternal" feu els sermons de la nostra Catedral Vilana dignes de la Roma Eterna i l'omplí més de cinquanta anys fent de primeretxer juntament amb don Antoni Roig. El Sr. Andreu sense solfa i amb molta de música, feia gaudir als porrerencs amb la seva veu, vibrant com un cop de campana, sonora com l'eco de la vall, fina com raig d'oli, penetrant com una picada de bereol, aquell "misere-re" del Divendres Sant que pareixia plany llastimós de dol, aquell "Alleluia" de Pasqua, talment piuladissa d'ocellada dins l'albada, saludant a Crist que triomfal de la mort es passetjava dins l'àmbit. Aquella sentència del dia del Ram, abans de començar els Dotze Sermons. A mitja to-

nada començava: "Jo, Ponç Pilat governador de la Judea" i les flexions de la veu de jutge sever, onejant aquella tonada sonora, armoniosa, dolça i tendre, dura i aspre... "A Jesús de Nazaret... a ser crucificat". L'església plena de gent, i ell en el bancal de les autoritats, en el lloc del batle, que en aquell temps estava enmig de l'església i els homes seien davant, a bancs sense respaltes. A l'indret de la trona antiga, en els bancals de les autoritats, batle, regidors i zeladors, jutge i autoritats militars (només s'hi asseien quan les autoritats no hi eren, o persones molt dignes i senyores: la senyora Maria Estepa, la bisbesa, la senyora Pocaterra, les mares, padrines, ties, o germanes dels cape-

fins i tot, l'encadenava a les barreres que hi havia a les capelles de Sant Roc, de Sant Josep, de Sant Antoni o de Sant Lloaxim.

De bades gratant i picotetjant per veure quelcom que em cridi l'atenció de festes passades, i vet ací que quasi de cop en sec caic per avall.

Anem a veure com: feia anys que no havien fet "toros" i a Porrerencs si no hi ha "toros" ja podem empaperinar, doncs aquest any a n'Hereveta, amb un cartell de prestigiosos noms s'hi torejava un bon brau de més de trescents seixanta quilos. Era un bon bou, i si no hagués estat el brou que prengueren (i no era de gallina) tota la quadrilla, hi havia inclús massa bou.

Els "New Boys Jazz".

llans, o per altra banda els de capet fluix).

A darrera hi seien les dones amb la seva cadira aplagadissa, si bé les més parroquianes tenien cadira baixa de bova amb respaltes que deixaven sempre a l'església, i les més quisquillosoes o desconfiades les solien amagar dins les capelles o inclús per darrera algun retaule. Aquestes cadires solien estar marcades a les postetes del respaltes amb tatxes de "cabeça" grossa i amb senyes fetes amb foc, record que quan alguna beata ens havia acusat d'alguna fetxoria d'escolanets, li canviàvem la cadira de lloc i inclús sabíem rompre qualche barreró, també hi havia alguna beata més desconfiada que,

En Joan Mora Trobat era l'empresari, amb suport del senyor Balanyà, empresari de la plaça de braus de Ciutat. Es mataren tres bous i més n'hi hagués haguts.

En Joan Xim i En Joan Llorità s'encarregaren de fer una xarlotada. En Toni Servera (a) Recalcadet feu de Don Tancredo, —tot forrat d'alfals— i comentava un dia, el temps que barenavem de trempó durant les messes de batre, que més valdria que el brau hagués guardat més les distàncies. No digué si de la valentia en sortir remull de per enlloc, però tot pot ésser.

Del caramull de "toros" que es topaven amb el botot, i el manco no era amb el bou, record a Lluís

Feliu, En Gabriel Ramonell, En Ferran Ribas, En Miquel Rosselló, n'Andreu Nicolau, En Bartomeu Barceló el qual botà el bou a piola, però avui he sabut que el fet va ésser que el bou l'agafà pels genolls i el se tirà per darrera, duent En Sandalio tanta sort que feu una graciosa cap girolla de la qual li vengué la fama. Dins un moment crucial, entre la vida i la mort, en Gabriel Ramonell demanà a un altre de la quadrilla (per ésser exactes, a Ferran Ribas) si li volia mirar si la sang que duia era seva o del brau. Oh! festa "nacional" pintada per la sang de valentia amb el color arborós del foc!

Vengueren el Mestre Pericàs i Salvadorillo. Els escalons que hi havia a l'altra banda de la paret del llorer estaven farcits de gent, els carros feien cercle i havien pagat cinquanta pessetes d'entrada. Ara un, i llavors un altre a poc a poc per tenir més bon seure, per poder veure la lluita de banderilles i espases s'anava posant gent damunt l'enremada del corral dels braus, que amb uns quants feixos de pinassa la bona organització havia duit i col·locat per a protegir els bous del sol. Llavors heu de pensar i creure que quan els costats fan figa tot se'n va per avall i tanta gent s'arribà a col·locar a damunt la improvisada teulada, que l'esperit de comoditat havia convertit amb tarima de presidència, la qual suauement, així com un va-i-vé de tobogan, en un tancar i obrir d'ulls va caure tot en sec. Ja té! comes en l'aire, crits, gemecs, rialles, estirades de vestits. A algú li faltà un botó o un tros de roba i a algú li sobrà un brot de pi o una pinya o altres substàncies que els braus no havien tret a la plaça i havien deixat allà dedins.

Espipellant els anys ens recordarem dels fas, d'aquella orquestrina "Dalmau Jazz" fundada el 34 i que després adoptà el nou de "New Boys Jazz" que omplí gales i festes recollint triomfs per tot arreu; d'En Nofre, cordador d'olles i més coses...

Fins demà!

JAUME ROSSELLO.

DIVULGACIO PER A NO CONVENÇUTS (I)

Aquesta sèrie d'articles que avui començam no té cap propòsit d'erudició sinó que preten ser una eina de divulgació, divulgació d'uns conceptes que molta gent no té clars —la majoria de les vegades conseqüència d'una mala formació que han rebut— i que per aquesta raó opinen frívolament d'unes qüestions, convençuts de tenir tota la raó.

Abans de parlar de mallorquí o català, convendria esbrinar i mirar un poc per damunt uns conceptes molt importants a l'hora de decantar-se cap una solució determinada.

Què és un idioma? Si ho preguntàssim a la gent del carrer, algú ens podria respondre aquella llengua que els estats agafen com oficial i que la parlen tots els habitants d'un país, la llengua que té una gramàtica que la codifiqui, la llengua que parlen molts de milions de persones, la resta són dialectes... Aquestes respostes satisfactòries per a molta gent no tenen res a veure amb allò que és un

idioma. Un idioma és un conjunt de signes que serveixen per ordenar una realitat. Què volen dir aquestes paraules que a algú els pot semblar música celestial. Volen dir que cada poble anomena, designa la seva realitat, el seu medi, el seu entorn, en definitiva la terra que habita i les coses que l'envolten segons unes necessitats, unes creences, etc. Aquestes necessitats no són cosa d'un dia sino que és un procés històric que les arreplega, que les transmet de pares a fills fins a formar una gran herència cultural. Posem per exemple a gran escala: a Groelàndia tenen 9 paraules diferents per anomenar la neu, són un poble que viuen envoltats de neu i al llarg del temps, per les seves necessitats citals, lúdiques, etc. han tengut la necessitat d'esbrinar cada tipus de neu, si és més blana, si és més dura, etc.; en canvi nosaltres, pobladors de la seca mediterrània, no en tenim aquesta necessitat i amb una paraula anomenam tot el fenomen. Ara en posarem un a escala menor:

els sufix castellà "ico" i el català "et" tenen la mateixa funció: formar un diminutiu "Antoñico", "Toniet"; ara bé per un mallorquí és indubtable que té una major afectivitat el sufixe "et" que no el castellà, i si algun dia la nostra llengua desaparequés, harien de passar molts d'anys perquè la paraula "toniet" tenguí la mateixa afectivitat que "antoñico". Cosa semblant ha passat a alguna de les nostres padrines que a la néta, perquè fa més moderns, més guapo o més senyor, en lloc de dir-li Francisca li diuen Fany, aleshores la padrineta, carregada d'anys, li diu Francisca i confessa obertament que això de Fany no li surt o no li sap dir. Es clar, és una paraula nova, un colonialisme cultural, que ella no té cap necessitat d'usar i el seu organisme el rebutja, així com rebutjaria un cor de plàstic, baldament li fes funcionar la sang.

Per tant seria impossible poder implantar un únic idioma a tot el món.

Un idioma és tan idioma i té la mateixa categoria tant si el parlen 300.000 persones com 300.000.000, compleix la mateixa funció. El criteri del major nombre de parlants no és vàlid a l'hora de calibrar la importància d'una llengua. Que una persona pugui guanyar més doblers si sap un idioma i no en sap un altre no vol dir que el que sap sia més important.

Tampoc no és necessari tenir una gramàtica escrita per esser un idioma; els pobles de la selva equatorial parlen un idioma, una llengua i tal vegada no la saben escriure, però aquesta llengua és tan llengua com la nostra o com l'anglès.

Tampoc no té perquè coincidir una frontera política amb una frontera idiomàtica, no és cert que cada nació o estat polític tenguí un únic idioma i a cada idioma li correspongui un estat.

D'això, però, en parlarem més endavant. Per avui basta.

Rafel Crespí.

ES VER

Es ver: No sé el que voleu de mí.
Si qualche dia trobau la pau, donau-li memòries. Jo no sé qui va inaugurar la fosca.
Jo no entendré mai l'encís del foc.
Cada matí em costa més esforç embotonar-me la bragueta.
Em sé aspre. Sovint som rapós,
com una fulla de figuera; tament una llepada de moix
Em fa mal al lleu la mentida
No sé caminar a poc a poc.
A qui convé la violència?
Es ver: No sé el que voleu de mí.
No sé viure sense finestres.
Em fa por la mort del meu poble.
La meua pròpia, no. No. No. M'agraden molt els ocells, malgrat no cantin. I els que canten, més
Però que volin; sols que volin
Germans, em farten massa coses
per fer-ne ara la relació.

Biel Florit Ferrer.

Durant les festes de Sant Roc el nostre col.laborador Guillem Torres realitzà a la Sala d'Exposicions de "la Caixa" una mostra d'acquarel·les sobre temes porrerencs.

AGRUPACIO CULTURAL

**EXCURSIONISME:
DIA 5 DE SETEMBRE
VIII TRAVESSIA AL
TORRENT DE
PAREIS.**

La secció d'excursionisme torna fer enguany la tradicional Travessia al Torrent de Pareis, programada en principi pel proper dia 5 de setembre, diumenge, però que caldrà confirmar amb els cartells que l'anunciaran oportunament. Es, una de

les més interessants rutes que es poden fer avui en dia a l'estiu i té com a final d'etapa Sa Calobra i Cala Tuent.

FESTA DE SANT JOAN

Enguany novament s'organitzà la Festa de Sant Joan el passat dia 24 de juny, diada de molta relevància dins l'àmbit de la nostra cultura. El esser en dia feiner, la festa social convocada a la víspe-

GLOSA

Es fonoi de ses voreres se fa molt alt i gruixat jo en tenc un redol sembrat dins Sant Joan la meitat i la resta dins Porreres.

**MARIA BARCELO I
CRESPI:
PREGO DE FESTES**

El dilluns dia 9 d'Agost Maria Barceló i Crespí pronuncià el Prego de Festes al Saló de sessions de la Casa de la Vila. La nostra col.laboradora fou la primera dona que va tenir al seu càrrec el pregonar les festes estiuencs, essent la quarta persona de Porreres que realitza aquest encàrrec.

ra quedà deslluïda pels pocs assistents, coincidint amb les mateixes hores de celebració d'un funeral que consternà al poble al haver-se produït un desgraciat accident. Es va suspendre l'actuació musical. Esperem que l'any que ve a la tercera Sant Joan ens sigui més propici.

LA U.E. PORRERES A LA PALESTRA

Com cada any per aquestes dates els rumors de noves contratacions i baixes de jugadors estan a l'ordre del dia entre els seguidors i socis de la U.E. Porreres. Que si venia en Carmelo, que si Iriarte, etc. Al final tot va quedar aclarit a l'assemblea de socis que es celebrà com cada any durant el mes de juliol, on el president Sr. Roig acompanyat d'alguns directius explicà els resultats de la seva gestió fins aquests moments, així com els plans per la nova temporada. Resumint el que va donar de sí aquesta assemblea a la que hi assistiren una quarantena de socis i simpatitzants —pocs pensam, encara que donam la culpa a la calor que va fer aquells dies—, direm que el dèficit que ve arrossegant el Porreres fins avui és de aproximadament uns tres milions de pts. Referent-se a aquest punt, destacable de tot el que es va tractar, el Sr. Roig assumí en part la responsabilitat. "El futbol avui en dia és molt car" digué, "si volem tenir futbol de tercera divisió a Porreres i fer un bon paper hem de pagar, hi ho hem de fer un poc entre tots...". La veritat és que una de les causes d'aquest dèficit és que el Porreres des de que hi ha aquesta directiva compleix tots els pagaments promesos. Així i tot es pensa que aquest any que ve es pot rebaixar considerablement

aquest remanent si l'afició respon millor que l'any passat. Hem de recordar a la directiva que a Porreres l'afició sempre respon, i ells ho saben. Això de més o menys ja són herbes de l'altre costat. Això depèn aquí i per tot del joc i l'espectacle —no oblidem mai que el futbol ja a la Tercera Divisió és a més d'un esport massa car un espectacle moltes de vegades també massa car si tenim en compte el que se'ns ofereix— que sigui capaç de fer el Porreres, perquè si és com l'any passat, sobretot aquí al nostre Poble, dubtam que aquest dèficit que duim a l'esquena es pugui rebaixar. Al contrari...

I parlant de xifres direm que el pressupost per la temporada vinent és de 6.500.000 pts. i que el capítol de fitxes i pagaments als jugadors s'ha aconseguit rebaixar de manera important aquesta partida.

Passant al tema d'altres i baixes s'informà a l'assemblea i després es pogué comprovar a la presentació que va tenir lloc el passat dia 29 de juliol, direm que han deixat de pertànyer a la U.E. Porreres, Carlos, Cazorla, Gómez, Turró —que ha fitxat per l'Atlètic Balears— Eladio i Maza. Han estat altes, Magaña, procedent del Sóller; Obrador, porter retengut de la temporada 79-80; Servera del San Ca-

yetano; Luis Miguel del San Fernando; Bonilla del Torrejón; Jiménez del Córdoba; Suau del Bunyola; Peregrín del Felanitx; Mena també del Felanitx; A. Sastre procedent dels juvenils locals; Xim Barceló també del juvenil local. Segueixen de la temporada passada en concepte de retenguts i renovats: Inarejos, Golobarda, Fullana, Amengual, Martín, Obrador, Sorell, Ernesto, Prados, Criado, Torrado, Aparicio i Verdes.

En la part tècnica seguirà Tolo Riera en qualitat de secretari tècnic cuidant de la preparació i entrenaments un vell conegut de l'afició porrerenca. Es tracta de Zubieta. Als dos responsables de la direcció els desitjam molts d'èxits en aquesta temporada que just ara anam a començar.

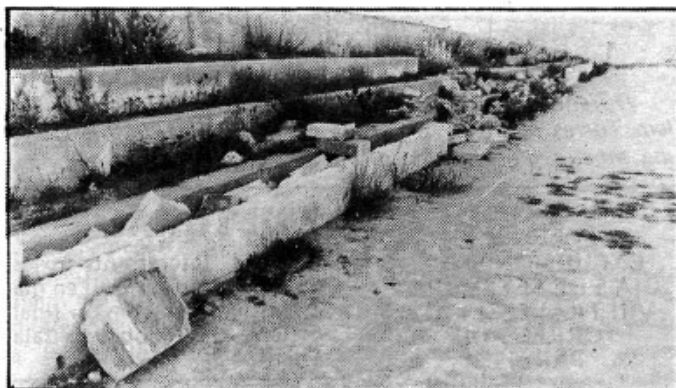
Una notícia que també poguerem saber és la de la incorporació a la Junta Directiva d'una sèrie de persones joves, entre les que destacam a Lluís Sastre "Poo", que segurament animaran i donaran aires nous i d'empenta al Porreres.

Bona sort, que sempre és important en futbol, i que al menys es pugui repetir la classificació de l'any passat. Això sí, demanam un poc més de qualitat i espectacle. Tots els bons aficionats ho agraïrem.

DEPLORABLE ESTAT DE L'HISTORIC CAMP DE N'HEREVETA.

A ningú més que a l'Ajuntament del nostre poble se'ns ocror demanar qui és el responsable de l'actual situació de degradació

en què se troba el recinte que durant tants d'anys fou escenari de les actuacions dels equips de futbol porrerencs: N'Hereveta. Casetes esbucades, parets tirades per terra, ja falta una porteria. En poques paraules una veritable llàstima. Com a mostra del que aquí publicam vet aquí la foto de l'estat de les grades. Quan a Porreres tenim una manca manifesta de llocs on practicar

N'Hereveta, qui t'ha vist i te veu...

(Foto M. Lladó).

esports, o parcs on els nins puguin jugar tranquil·lament sense por d'un accident, pensam que ha estat una greu equivocació deixar perdre d'aquesta manera un local que podria suplir amb eficàcia la falta a Porreres

de grans espais oberts dedicats a l'oci i esplai dels nostres vilatans.

Qualcú té la darrera paraula, encara sou a temps de rectificar, i ja ho sabeu, "rectificar és de savis".

ENGUANY NO HI HAURA EQUIP D'AFICIONATS

Pareix que aquest any no tndrem aficionats a Porreres si les coses no canvien molt. Moltes són les causes que motiven aquest fet. Decepció en part dels dirigents de l'equip els anys passats, falta de jugadors que es vulguin comprometre seriosament a complir i a fer un bon paper, agreujat per la normativa vigent que no permet l'alineació de jugadors major de 23 anys en aquesta categoria, cosa pensam totalment absurda. Pensam que una categoria d'aficionats no pot tatxar l'edat dels jugadors, precisament per tractar-se de gent —la mateixa paraula ho diu— que juguen per afició, perquè els hi agrada aquest esport. A més pensem en la dificultat de cercar a un poble petit com Porreres 15 o 20 jugadors que compleixin aquest requisit de l'edat, norma dictada pels actuals regidors de futbol "patrio" dirigits pel Sr. Porta...

II TORNEIG VILA DE PORRERES ALEVIN I INFANTIL

Com l'any passat està previst que se celebri a Porreres i durant els dies 21, 22, 28 i 29 d'agost el II torneig Vila de Porreres d'Alevins i infantils.

El calendari del torneig serà el següent:
Dia 21, a les 17,00
ESPAÑA-SANTANYI (Alevins).
A les 18,30 h.
PORRERES-AT. SAN CAYETANO (I)
Dia 22 a les 17,00
PORRERES-CAMPOS (a)
A les 18,30 h.
SANTANYI-S. SARDINA (Infantils)
Dia 28, a les 17,00.
Partit pel 3 i 4 lloc (alev.)
A les 18,30.
Partit pel 3 i 4 lloc (infan)
Dia 29, a les 17,00
FINAL D'ALEVINS.
A les 18,30 h.
FINAL D'INFANTILS.

Des d'aquí donam l'enhorabona als organitzadors, ja que des d'aquestes pàgines l'any passat pregonàrem i animàrem a la continuïtat d'aquest torneig, cosa que realment així ha estat.

Informarem dels resultats.

CAMPIONAT DE FUTBOL SALA INTERBARS

El passat mes de maig es celebrà a Porreres el Primer Campionat de Futbol Sala Interbars que va tenir lloc al nou camp del pati de l'Església i que constituí un vertader èxit de públic i d'animació. L'organització fou quasi perfecta, i a càrrec de l'Associació de pares d'Alumnes del Colegi V. de Monti-Sion amb col·laboració dels distints delegats dels bars que participaren. Molta d'animació, era la primera vegada que es veia i posava en pràctica aquest esport tan en auge darrerament aquí a Porreres, i sobretot molts de sopars i bauxes entre els jugadors dels distints equips. Al final de la primera ronda quedaren classificats per jugar la final els equips dels bars Centre i Ca'n Beltran, que havien sumat 9 i 10 punts respectivament

després de jugar 5 partits cada un al seu respectiu grup, no havent perdut cap partit cap dels dos. Pel segon i tercer lloc s'enfrontaren Ca'n Miquel i Ca'n Toni de So N'Homs.

La final acabà amb el resultat de Ca'n Beltran 1, Bar Centre 3. Els gols foren marcats, per Ca'n Beltran Llorenç Lliteres, i pel Bar Centre dos en Solivelles i 1 en Sebastià Barceló.

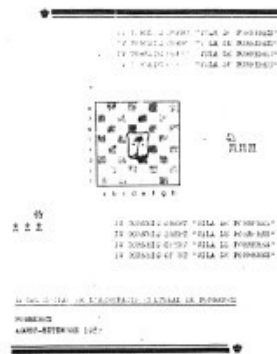
Pel tercer i quart lloc el partit acabà favorable a Ca'n Miquel per 5 gols a 2.

Donat el temps que ha passat des de la finalització del campionat, no volen estendre'ns més, tan sols desitjar que aquesta competició tenguí continuïtat en ocasions properes. Ah! i enhorabona al Bar Centre.

M. Lladó

IV TORNEIG D'ESCACS OBERT "VILA DE PORRERES"

Durant els dies del 19 d'agost al 13 de setembre dues vegades a la setmana, els dilluns i dijous, es jugarà al local social de l'Agrupació Cultural una nova edició d'aquest torneig d'escacs obert, amb participació de jugadors destacats. La competició començarà a les 9 del vespre i es compta amb la col·laboració especial del Grup Municipal del PSOE, que ha patrocinat a més el primer premi.

AGRUPACIO CULTURAL

L'AGRUPACIO CULTURAL S'ADHERI A L'HOMENATGE
A JOSEP Ma. LLOMPART

Amb motiu de la concessió del "Premi d'Honor de les Lletres Catalanes", Josep Ma. Llopart fou objecte d'un merescut homenatge al que aquesta agrupació Cultural feu arribar la seva enhorabona i reconeixement.

ESCACS

-Rosa Bauçà, la nostra destacada jugadora, aconseguí la victòria final al Campionat de Mallorca femení jugar al local social, proclamant-se campiona mallorquina per primera vegada. La classificació fou 1.- Rosa Bauçà, 2,5 punts. 2.- Estrella Domínguez, 2 punts. 3.- M. Fuster, 1, 4.- Antònia Rigo, 0,5.

-El Campionat de Balears també se jugà a Porreres i en ell R. Bauçà perdé enfront de la menorquina Concepció Herxas per 1,5 - 0,5.

-Els nostres equips quedaren eliminats de la Copa de Mallorca a la primera ronda, l'"A" contra el Llucmajor i el "B" contra el A. Palma.

-El X Torneig Social

acabà així: 1.- Gabriel Gornals, 2.- J. Cerdà, 3.- J. Oliver, 4.- P. Sorell, 5.- R. Bauzá, 6/7 J. Barceló/ G. Barceló.

I PUJADA A MONTI-SION.

-El passat dia 13 de juny va tenir lloc la correguda popular atlètica denominada "I Pujada a Monti-Sion" organitzada per l'Ajuntament, Agrupació Cultural, Associacions de PP. d'AA. dels Col·legis Verge de Monti-Sion i Nacional Mixt de Porreres i Club d'Esplai. La cursa més llarga la guanyà Joan Antoni Sitjar, jove porrerenc amb un futur molt prometedor. Participaren un bon nombre de corredors locals i de la comarca, essent aquesta pujada un èxit.

A DARRERA HORA

» Aquests dies s'està fent una reparació a la carretera de Vilafranca, que pertany al control del Consell de Mallorca.

» Els carrers de la vila necessiten un arreglo general. Els clots cada vegada són més nombrosos.

FE D'ERRADES

Al darrer número de LLUM D'OLI aparegueren les següents errades:

-A la pàg. 7, article HA MORT SEBASTIA FERRA, havia de dir al darrer paràgraf... publicam l'entrevista que sortí al diari la VOZ DE PORRERAS com a homenatge a aquest home de tarannà pacífic i altruista que dissortadament avui ja no és entre nosaltres.

-A la pàg. 16, IMATGES DEL PASSAT, havia de dir al peu de foto: ... feta devers la dècada dels cinquanta.

LLUM D'OLI

Butlletí Informatiu de l'Agrupació Cultural de Porreres.

D.L. PM 76/1.979

Redacció/Administració/Publicitat: Carrer de l'Almoina, núm. 67-1er. Porreres Mallorca.

Preu subscripció: 500 pessetes (un any).

Número solt: 50 pessetes.

Imprès als tallers d'Edicions Manacor S.A. en ofsset

Edita: AGRUPACIO CULTURAL DE PORRERES

Els articles publicats reflexen únicament l'opinió dels seus autors.

HAN FET AQUEST NUMERO:

Direcció/ Coordinació: Joan Barceló i Macià Lladó.

Redacció: Maria Barceló i Crespí, Francesc Llinàs, Rafel Ferrà, Joan Melià i Gori Barceló.

Col·laboradors: Ramon Rosselló, Jaume Rosselló, Jaume Mesquida, Ral, Rafel Crespí, Pep Mayol i Biel Florit.

Fotografia: Joan B. Bauçà, Macià Lladó i Foto Vidal.

A LA COLONIA DE SANT JORDI VENC APARTAMENTS

De 2.500.000 a 2.900.000

Màximes facilitats

*** Completament amoblats ***

PAGO EN 10 ANYS

Informació: telèfons 65 53 42 i 64 90 06
Colònia de Sant Jordi.

TAULA RODONA SOBRE LA CARRETERA DE CIRCUMVAL·LACIO

El passat dia 3 de juliol i organitzat per aquesta Revista va tenir lloc al local social de l'Agrupació una Taula Rodona per tractar el tema de la nova carretera de circumval·lació que properament es començarà a traçar per tal de treure el màxim possible de circulació de vehicles pesats de l'interior del nostre poble, fet que tants de perjudicis i perills dona al nostre municipi.

Participaren D. Francesc Sastre, Jeroni Palerm, president de la Cooperativa i afectat d'expropiació; Pep Roig, industrial; Joan Gornals Mesquida, propietari de la Gasolinera; Damià Mora, representant de U.C.D.; Miquel Ferrà Gomila representant del PSOE i regidor; Miquel Adrover, arquitecte. Actuà de moderador, així com va poder per causa d'una inoportuna afonia, Francesc Llinàs, col·laborador de LLUM D'OLI i corresponsal del "Diari de Mallorca".

Va quedar clar que l'obra suposarà un important benefici pel poble, encara que hem de dir que alguns sectors, consideren que perjudicarà a algunes persones —tema expropiacions, algunes indústries situades a l'interior, la mateixa gasolinera que quedarà fora d'aquesta important via, etc.

El cost en xifres rodones serà d'uns trenta milions de pessetes, proporcionats per Obres Públiques, juntament amb diverses aportacions importants del municipi.

Així i tot potser l'aspecte més criticat fou la manera com s'ha fet aquest projecte, la manca d'informació, la forma de les expropiacions, alguns interessos particulars d'alguns industrials porrerencs i fins i tot de gent amb part dels terrenys expropiats que sembla que es veurien beneficiats per la carretera. A tot això el batlle contestà dient

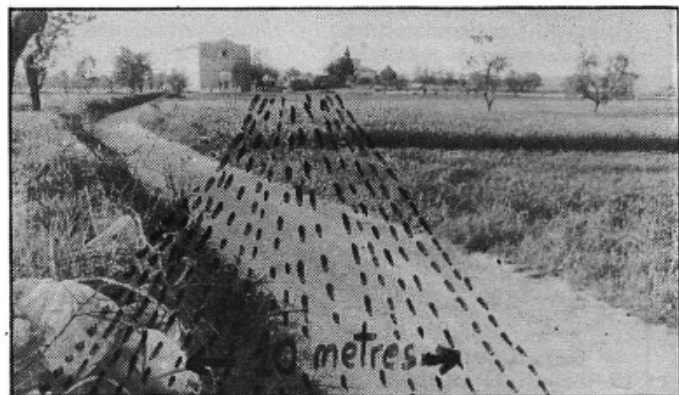
que el projecte s'afrontà un poc equivocadament en un principi, després es rectificà, intentant cercar una fórmula, que en el tema de les expropiacions, perjudicàs el mínim possible als afectats, estirant al màxim el preu del metre quadrat, aconseguint arribar a 100 pts. Quant al tema de la informació el batlle es va queixar de la nul·la assistència de públic a les sessions plenàries de l'Ajuntament, i afegir que la Sala sempre està oberta a tothom que vulgui saber coses referents a l'administració del nostre poble.

Nosaltres només volem afegir, que és deplorable la poca assistència de públic a actes d'aquest tipus a Porreres, i en aquest cas més, ja que hem de te-

nir en compte que afectat directament hi ha uns se tant propietaris i indirectament tot el poble. A la Taula rodona hi assistiren unes vint persones. Est bé que la gent discuteix dins el café, això és positiu però també és una desgràcia no aprofitar les poques ocasions que hi ha de poder tenir una informació verídica i de primera mà referent a diversos temes, com per exemple és aquest.

LLUM D'OLI

La darrera setmana de juliol començaren les obres del traçat de la nova carretera de circumval·lació en el primer troç que va des de la Creu a la carretera de Lluçmajor pel camí de Marina.

A TOTA MUSICA !

**EL MILLOR AMBIENT
DE TOTA LA COMARCA**

(Ve de la primera pàgina)

Aquest medalló té un valor històric inqüestionable —com els altres cinc restants— datant de finals del segle XV. Representa la Fuita a Egipte a una part i a l'altra la Vinguda de l'Esperit Sant, essent el segon dels set que hi havia pujant al Santuari. La conservació de les imatges és bastant satisfactòria encara, si bé temps enrera havia quedat protegit per uns ferros, per causa d'uns cruïssos, que feien perillar la seva integritat.

Preocupats per aquest desmuntatge aquesta Revista es posà en contacte amb el regidor de Cultura de l'Ajuntament, el qual ens justificà la necessitat de canviar l'emplaçament —segons els plans aprovats— de la intersecció del creuer de camins en el qual estava situada la creu, així com el futur lloc on definitivament es tornarà instal·lar. Referent a aquest tema hi ha varies

possibilitats, una d'elles podria ésser el situar-la enmig d'una illeta central de la nova intersecció o bé a un marge d'ella.

Preguntat sobre els possibles desperfectes en l'operació de desmuntatge de la creu ens prometé que per part municipal es farà tot el necessari perquè quedi en les condicions d'abans i fins i tot apuntà la possibilitat d'una certa restauració que milloraria el conjunt sempre respectant l'estat original i per personal especialitzat.

La sensibilitat sobre aquests temes vé donada perquè no és la primera vegada que desapareix una creu del poble, entre d'altres coses que s'han fet malbé, doncs és un deure de totes les generacions el conservar el patrimoni cultural, històric i monumental que hem hereditat dels nostres avantpassats, i en aquest cas el medalló, i tot el conjunt, és una herència de més de cinc-cents anys.